

اثر ضد میکروبی دو ماده ضد عفونی کننده بر توربین های دندانپزشکی

دکتر فرحناز نجاتی دانش* - دکتر اکبر توکلی** - دکتر آناهیتا هراتیان***

*استادیار گروه آموزشی پروتزهای دندانی و اکلوزن دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی اصفهان

**استادیار گروه میکروبی شناسی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی اصفهان

***دندانپزشک

Title: An evaluation on the antimicrobial properties of two disinfectants on dental high-speed instruments

Authors: Nejatidanesh F. Assistant Professor*, Tavakoli A. Assistant Professor**, Haratian A. Dentist

Address: *Dept. of Prosthodontics, Faculty of Dentistry, Isfahan University of Medical Sciences

**Dept. of Microbiology, Faculty of Medicine, Isfahan University of Medical Sciences

Statement of Problem: Rotary dental instruments (i.e. low speed and high speed handpieces), due to infection spread high potentiality, should be sterilized between dental visits for each patient. When a high speed rotary instrument pauses at a high velocity, contaminated fluids like blood and saliva will be sucked into its tubes.

Purpose: The aim of this study was to compare the bactericidal effects of Deconex 53 plus solution and the solarsept spray on dental high- speed instruments.

Materials and Methods: In this experimental study, one hundred and twenty (120) dental high- speed turbines, sterilized by autoclave, were divided into 6 groups. The turbines were contaminated with bacterial suspension. Streptococcus mutans, Staphilococcus aureus and Neisseria SP were the first microbial groups. Pseudomonas aruginosa was the second microbial group and Bacillus subtilis spore was the third microbial group. After 5 minutes, three contaminated groups were placed in Deconex53 plus 2% solution for 15 minutes. Three other groups after contamination were sprayed with Deconex solar sept spray for 2 minutes. Then the samples were placed in TSB culture and after 24 hours incubation at 37°, the samples were transmitted on blood agar solid culture for bacterial viability observation. The results were observed after 24 hours incubation. Proportional test with normal distribution was used for data analysis.

Results: The Deconex 53 plus had 85% disinfectant activity on the first microbial group, 10% on the second microbial group and 100% on the third microbial group. Also the solarsept spray had 30% disinfectant activity on the first microbial group and 15% on the third microbial group. The solarsept spray had no bactericidal effect on turbines contaminated by the second microbial group. The results proved that the disinfectant effects of Deconex 53 plus solution for 15 minutes were significantly better than the solarsept spray for 10 minutes. The Deconex solution and the solarsept spray showed 65% and 15% negative growth, respectively. Based on the elimination of all spores, Deconex 53 plus has great sporicidal activity.

Conclusion: These disinfectants should not be considered as suitable substitutes for sterilization with autoclave.

Keywords: Disinfectant; Infection control; High speed handpieces

Journal of Dentistry. Tehran University of Medical Sciences (Vol. 16; No.3; 2003)

چکیده

بیان مسأله: توربین‌های دندانپزشکی به علت پتانسیل بالای انتقال عفونت باید پس از معاینه هر بیمار استریل شوند؛ زیرا زمانی که توربین‌ها با سرعت بالا از کار می‌ایستند، مایعات آلوده نظیر خون و بزاق به درون لوله‌های آنها کشیده می‌شود.

هدف: مطالعه حاضر با هدف مقایسه اثر ضد عفونی‌کنندگی محلول دکونکس ۵۳ پلاس و اسپری سولارسپت بر روی توربین دندانپزشکی انجام شد.

روش بررسی: در این مطالعه تجربی، ۱۲۰ عدد توربین استریل شده به وسیله اتوکلاو در ۶ گروه ۲۰ تایی قرار گرفتند؛ سپس توسط سوسپانسیون باکتریایی شامل سوش‌های استرپتوکوکوس موتانس، استافیلوکوکوس آرئوس و نایسریا SP (گروه اول میکروبی) و سودوموناس آئروژینوزا (گروه دوم) و اسپوربایسلوس سابتیلیس (گروه سوم) آلوده شدند. سه گروه از توربین‌ها که به ترتیب درون سوسپانسیون‌های میکروبی ذکر شده قرار گرفتند، پس از ۵ دقیقه خارج شدند و درون محلول دکونکس ۵۳ پلاس ۲٪ به مدت ۱۵ دقیقه قرار گرفتند. سه گروه باقیمانده نیز به همین ترتیب آلوده شدند و به مدت ۲ دقیقه در مجاورت اسپری دکونکس سولارسپت قرار داده شدند. نمونه‌ها برای بررسی فعالیت باکتریایی زنده در محیط مایع TSB قرار گرفتند و پس از ۲۴ ساعت انکوبه شدن، بر روی محیط کشت جامد Blood Agar منتقل شدند و نتایج پس از ۲۴ ساعت خوانده شد. اطلاعات بدست آمده با استفاده از آزمون آماری نسبت یا Proportional Test With Normal Distribution تحلیل گردید.

یافته‌ها: فراوانی نسبی رشد میکروب‌ها در محیط کشت بر روی وسایل آلوده به گروه اول، دوم و سوم میکروبی ضد عفونی شده با دکونکس ۵۳ پلاس به ترتیب ۱۵٪، ۹۰٪ و ۰٪ و برای اسپری سولارسپت به ترتیب ۷۰٪، ۱۰۰٪ و ۸۵٪ بود. اثر ضد عفونی‌کنندگی محلول دکونکس ۵۳ پلاس ۲٪ در زمان ۱۵ دقیقه به مراتب بیشتر و بهتر از اسپری سولارسپت در زمان ۲ دقیقه بود؛ به نحوی که محلول دکونکس ۶۵٪ و اسپری ۱۵٪ کشت منفی نشان دادند. با توجه به از بین رفتن تمامی اسپورها می‌توان گفت محلول دکونکس ۵۳ پلاس از توانایی اسپورسیدال بالایی برخوردار است.

نتیجه گیری: با توجه به محدودیت‌های این مطالعه، این مواد جایگزین مناسبی برای اتوکلاو نمی‌باشند.

کلید واژه‌ها: مواد ضد عفونی کننده - کنترل عفونت - هندپیس

مجله دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی تهران (دوره ۱۶، شماره ۳، سال ۱۳۸۲)

مقدمه

بیمار بعدی و فضای مطب می‌شوند (۱-۳). سیستم‌های خنثی کننده مکش منفی توربین‌ها میزان آلودگی مسیرهای آب و هوای آنها را به حداقل می‌رساند (۴-۶). تحقیق Checchi و همکاران، نشان داد که اگر توربین‌ها قبل از استفاده مجدد به مدت ۷-۴ دقیقه کار کنند، ۹۹٪ مایعات آلوده مکیده شده به درون آنها حذف می‌شود (۱).

انجمن دندانپزشکان آمریکا هنوز استریل کردن توربین‌ها با استفاده از بخار شیمیایی و بخار مرطوب اتوکلاو را بهترین روش می‌داند (۷). البته این روشها موجب تخریب وسایل می‌گردد و از طرفی به دلیل محدود بودن تعداد این وسایل در مطب‌های دندانپزشکی، مسأله ضد عفونی مؤثر این وسایل در

دندانپزشکان و سایر افراد وابسته به این حرفه، در معرض خطر عفونت‌های متقاطع قرار دارند؛ بنابراین آگاهی آنها در مورد راه‌های انتقال بیماریها و روشهای کنترل عفونت از اهمیت بسزایی برخوردار است. هدف از برنامه کنترل عفونت نیز جلوگیری از انتقال عفونت از فردی به فرد دیگر است.

مطالعات متعدد نشان داده است که توربین دندانپزشکی هنگامی که با سرعت بالا از کار می‌ایستند، با ایجاد یک کشش منفی باعث ورود میکروارگانیسم‌های موجود در حفره دهان، خون و بزاق به مسیرهای درونی آنها می‌گردند و هنگام استفاده مجدد به صورت آئروسول وارد محیط دهان

حداقل زمان مطرح می‌شود.

Miller و همکاران اهمیت و تأثیر تمیز کردن وسایل آلوده دندانپزشکی را به وسیله یک ماده شوینده ضدعفونی‌کننده قبل از استریلیزاسیون مورد بررسی قرار دادند و نتیجه گرفتند که استفاده از ماده ضدعفونی‌کننده به اندازه روشهای تمیز کردن اولتراسونیک، قبل از استریلیزاسیون نهایی مؤثر است (۸).

Simonetti و همکاران با بررسی ماده Glyoxalaldehyde، نتیجه گرفتند که این ماده توانایی همزمان تمیز کردن و ضد عفونی هندپیس های دندانپزشکی را دارد (۹).

Oehring و همکاران تأثیر دو اسپری ضد عفونی کننده با نامهای Fesia-sept, Desi-dent را بر روی اکوویروس‌ها و ویروس‌های آنفلوانزا مورد مقایسه قرار داد. نتایج حاکی از این بود که اسپری جهت ضد عفونی ابزار و وسایل مناسب نیست (۱۰).

Molinari و همکاران نیز اثر ضد عفونی و تمیز کنندگی چند ماده را بر روی سطوح بررسی و اعلام کردند که ضد عفونی کننده‌هایی نظیر یدوفورها و سفید کننده‌های خانگی و فنل‌های ترکیبی که بیس اصلی آنها را آب تشکیل می‌دهد، نسبت به فرآورده‌های با بیس الکلی برای تمیز کردن و ضد عفونی وسایل مؤثرترند (۱۱).

اخیراً از محلول دکونکس ۵۳ پلاس (حاوی مواد فعال Alkylpropylenediamine-1.5-bisguanidiniumacetate N,N-didecyl-n-mathylpoly-(oxethyl)-ammoniumpr-opionate و اسپری سولارسپت (حاوی مواد فعال N, N-bis (3-aminopropyl), N-propanol, Isopropanol dodecylamine) برای ضد عفونی وسایل دندانپزشکی، استفاده می‌شود؛ این مواد بیس الکلی دارند و فاقد فنل و آلدئید هستند.

مطالعه حاضر با هدف مقایسه اثر ضد عفونی‌کنندگی

محلول دکونکس ۵۳ پلاس و اسپری سولارسپت بر روی وسایل توربین انجام شد.

روش بررسی

در این مطالعه تجربی همزمان، از ۱۲۰ عدد توربین Bienne (ساخت کارخانه Bien-Air سوئیس) استفاده شد. این توربین‌ها به دو دسته جداگانه و هر دسته به سه گروه متشکل از ۲۰ عدد توربین تقسیم شدند. این دو دسته تحت تأثیر ۳ سوش میکروبی جداگانه به شرح زیر قرار گرفتند:

گروه اول: سوسپانسیون میکروبی متشکل از میکروب‌های استریپتوکوکوس ویریدانس، استافیلوکوکوس

آرئوس و نایسریا در حکم فلور میکروبی نرمال دهان

گروه دوم: سودوموناس آئروژینوزا

گروه سوم: اسپور باسیلوس سابتیلیس

گروههای اول و دوم آزمایش به سوسپانسیون میکروبی فلور نرمال یا گروه اول میکروبی، گروههای سوم و چهارم آزمایش به سودوموناس آئروژینوزا یا گروه دوم میکروبی، گروههای پنجم و ششم آزمایش به اسپور باسیلوس یا گروه سوم میکروبی آلوده شدند. به منظور استریل کردن وسایل از اتوکلاو عمودی روسی No.10423 با حجم ۴۰ لیتر استفاده شد که درجه حرارت آن ۱۲۱ درجه سانتیگراد و فشار ۱۵ PSI در زمان ۲۰ دقیقه بود. به منظور اطمینان از صحت استریلیزاسیون یک نمونه کنترل منفی نیز گرفته شد؛ به این معنی که پس از هر بار استریلیزاسیون یک نمونه از توربین‌ها به صورت مستقیم در محیط کشت قرار می‌گرفت. عدم رشد باکتری نشان‌دهنده استریل شدن وسایل بود.

به منظور آلوده کردن وسایل از غلظت معادل لوله ۰/۵ مک فارلند استفاده گردید؛ به این ترتیب هر ۳ گروه میکروبی دارای $10^8 \times 1/5$ در میلی‌لیتر باکتری بود. تمام توربین‌ها در شرایط یکسان و مشابه قرار گرفتند و محتوی لوله سوسپانسیون میکروبی روی آنها ریخته شد؛ به نحوی که

توربین‌ها به مدت ۵ دقیقه کاملاً درون سوسپانسیون میکروبی غوطه‌ور شدند. برای اطمینان از آلوده بودن توربین‌ها یک نمونه کنترل مثبت نیز گرفته شد. به این ترتیب که یک عدد از توربین‌های آلوده بدون ضد عفونی در محیط کشت قرار داده شد؛ رشد باکتری‌ها نشان دهنده آلودگی تمام وسایل بود.

توربین‌های گروه‌های ۱، ۳ و ۵ که به ترتیب آلوده به سوسپانسیون میکروبی فلور نرمال دهان، سودوموناس آئروژینوزا و اسپور باسیلوس بودند، به مدت ۱۵ دقیقه درون محلول ۲٪ دکونکس ۵۳ پلاس قرار گرفتند و کاملاً درون محلول غوطه‌ور شدند. به منظور به حداقل رساندن آلودگی‌های میکروبی ناخواسته، این اعمال در مجاورت شعله گاز انجام و در لوله‌های آزمایش بسته شد. پس از گذشت ۱۵ دقیقه توربین‌ها از درون لوله‌های آزمایش خارج و به وسیله آب مقطر استریل شستشو داده شدند. (طبق دستورالعمل کارخانه سازنده تعداد دفعات آب کشی حداقل ۲ بار است.)

توربین‌های آلوده گروه‌های ۲، ۴ و ۶ که به ترتیب آلوده به سوسپانسیون میکروبی فلور نرمال، سودوموناس و باسیلوس بودند، درون پلیت‌های شیشه‌ای استریل قرار داده شدند و با دکونکس سولارسپت اسپری گردیدند. اسپری کردن تا زمان آغشته شدن همه سطوح توربین‌ها به ماده مزبور ادامه یافت؛ سپس در پلیت‌های شیشه‌ای بسته شد تا در مدت زمان لازم (۲ دقیقه) توربین‌ها کاملاً در مجاورت ماده ضد عفونی کننده یا بخار آن قرار گیرند؛ سپس هر توربین به داخل محیط کشت TSB(E.Merc, 64271 Darmstadt Germany) برده و در آن بسته شد.

این آزمون برای هر ۶ گروه آزمایشی تکرار شد و در هر گروه لوله‌های آزمایش و محیط‌های کشت از ۱ تا ۲۰ شماره گذاری شدند؛ سپس لوله‌ها در حرارت ۳۷ درجه انکوباتور به مدت ۲۴ ساعت نگهداری و نتایج آن ثبت گردید. کدورت محیط کشت در مقایسه با شفافیت محیط کشت شاهد (کنترل) نشان دهنده وجود میکروب و بیانگر ضد عفونی

نشدن توربین در این روش بود.

عدم کدورت محیط کشت و یا یکسان بودن شفافیت آن در مقایسه با شفافیت شاهد (کنترل) نشان دهنده عدم وجود میکروب و بیانگر ضد عفونی شدن توربین در این روش بود.

پس از ثبت نتایج محیط کشت مایع، با توجه به این که برای ایجاد کدورت در هر محیط مایع حداقل 10^6 باکتری در هر میلی‌لیتر لازم است و کمتر از این مقدار کلونی باکتریایی علی‌رغم حضور، هیچ کدورتی ایجاد نمی‌کند و نیز از آنجا که ممکن است سلول‌ها بدون از دست دادن کدورت محیط کشت قابلیت زنده ماندن خود را از دست بدهند، نمونه‌ای از تمام محیط‌های کشت مایع به محیط کشت جامد Blood Agar برده شد و شماره قبلی کشت مایع برای آن‌ها در نظر گرفته شد. این عمل توسط لوپ در مجاورت شعله و با رعایت اصول استریلیزاسیون انجام گردید.

از محیط‌های جامد در درجه حرارت ۳۷ درجه انکوباتور به مدت ۲۴ ساعت نگهداری شد و سپس نتایج ثبت گردید. مشاهده کلونی‌ها در خط کشت روی محیط نشان دهنده وجود میکروب و بیانگر ضد عفونی نشدن توربین در این روش بود.

عدم مشاهده کلونی‌ها در خط کشت روی محیط نشان دهنده عدم وجود میکروب و بیانگر ضد عفونی شدن توربین در این روش بود.

اطلاعات بدست آمده با استفاده از آزمون آماری نسبت یا Proportional Test With Normal Distribution تحلیل گردید و مقادیر بحرانی Z (نرمال استاندارد) با ۹۵٪ اطمینان برابر $\pm 1/95$ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

میزان تأثیر ضد عفونی‌کنندگی دکونکس ۵۳ پلاس و اسپری سولارسپت بر توربین‌های آلوده به سه گروه میکروبی مورد آزمایش در جدول ۱ ارائه شده است.

نسبت نمونه‌های مثبت در دو گروه یکسان بود و از نظر آماری اختلاف معنی‌داری وجود نداشت.

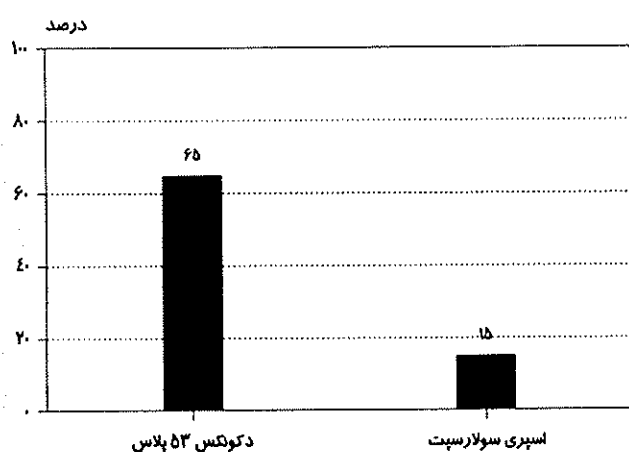
به طور کلی اثر ضد عفونی‌کنندگی دکونکس ۵۳ پلاس بر روی گروه‌های میکروبی مورد آزمایش ۶۵٪ و اسپری دکونکس سولارسپت ۱۵٪ و اختلاف بین دو گروه از نظر آماری معنی‌دار بود ($P < 0/05$) (تصویر ۲).

در توربین‌های آلوده به گروه سوم میکروبی یعنی اسپوریاسیلوس، دکونکس ۵۳ پلاس کاملاً مؤثر بود و ۱۰۰٪ نمونه‌ها منفی شدند؛ اما اسپری سولارسپت فقط ۱۵٪ مؤثر بود (تصویر ۱).

نسبت نمونه‌های مثبت در دو گروه متفاوت و این اختلاف از نظر آماری معنی‌دار بود ($P < 0/05$).

جدول ۱- تأثیر ضد عفونی‌کنندگی دکونکس ۵۳ پلاس و اسپری سولارسپت بر توربین‌های آلوده به سه گروه میکروبی مورد آزمایش

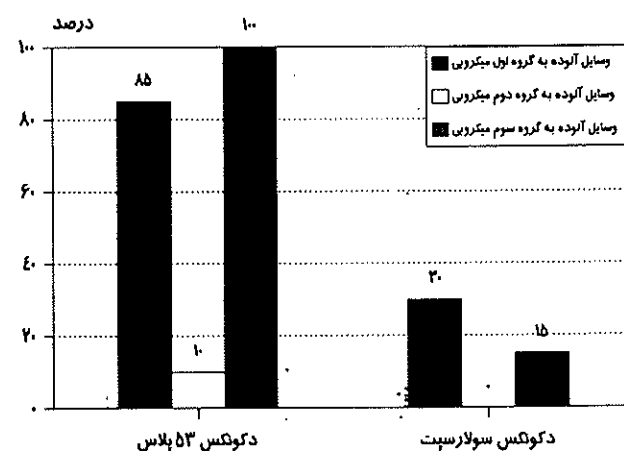
جمع کل	اسپوریاسیلوس		سودوموناس آنروژینوزا		فلورمیکروبی نرمال		گروه میکروبی ماده ضد عفونی کننده
	مثبت	منفی	مثبت	منفی	مثبت	منفی	
۶۰	۰	۲۰	۱۸	۲	۳	۱۷	دکونکس ۵۳ پلاس ۲٪ در زمان ۱۵ دقیقه
۶۰	۱۷	۳	۲۰	۰	۱۴	۶	اسپری دکونکس سولارسپت در زمان ۲ دقیقه

تصویر ۲- توانایی ضد عفونی‌کنندگی دکونکس ۵۳ پلاس و اسپری سولارسپت

در بررسی توربین‌های آلوده به فلورمیکروبی دهان که با دکونکس ۵۳ پلاس ضد عفونی شدند، بر اساس آزمون نسبت، ۸۵٪ نمونه‌ها منفی و ۱۵٪ مثبت باقی ماندند؛ در حالی که نمونه‌های آلوده به فلور نرمال دهان که تحت تأثیر اسپری سولارسپت قرار گرفتند، ۳۰٪ منفی و ۷۰٪ مثبت باقی ماندند (تصویر ۱).

نسبت نمونه‌های مثبت در دو گروه متفاوت و این اختلاف از نظر آماری معنی‌دار بود ($P < 0/05$). در توربین‌های آلوده به گروه دوم میکروبی، یعنی سودوموناس تحت تأثیر دکونکس ۵۳ پلاس، ۱۰٪ نمونه‌ها منفی و ۹۰٪ مثبت یا ضد عفونی نشده باقی ماندند و اسپری سولارسپت بر روی این گروه کاملاً بی‌اثر بود (تصویر ۱).

تصویر ۱- درصد ضد عفونی وسایل آلوده به سه گروه میکروبی بعد از ضد عفونی توسط دکونکس ۵۳ پلاس و سولارسپت

بحث

در تحقیق Miller و همکاران نیز بعد از استفاده از یک ماده شوینده و ضدعفونی کننده بر روی وسایل و ابزار دندانپزشکی اثر آنتی میکروبیال ۹۹/۲٪ گزارش گردید (۸).

در تحقیق Molinari و همکاران نیز فرآورده های ضدعفونی کننده ای که بیس اصلی آنها را آب تشکیل می دهند (یدوفورها، سفیدکننده های خانگی، فنل های ترکیبی)، نسبت به مواد ضدعفونی کننده با بیس الکلی، اثر بهتری در تمیز کردن داشت و فعالیت ضد میکروبی قوی تری نشان دادند (۹۵٪ در مقایسه با ۷۰٪) (۱۱).

با توجه به این که دکونکس نیز جزو مواد ضدعفونی کننده با بیس الکلی می باشد، می توان چنین نتیجه گرفت که نسبت به مواد ضدعفونی کننده با بیس آب، ضعیفتر باشد؛ زیرا الکل در مجاورت پروتئین های خون و بزاق، آنها را دناتوره می کند و به صورت پوشش روی میکروارگانیسم ها قرار می گیرد و به این ترتیب از اثر ضد میکروبی آنها کاسته می شود (۱۲، ۱۳، ۱۴)؛ با این وجود به دلیل از بین رفتن تمامی اسپورها با محلول دکونکس ۵۳ پلاس این ماده از قدرت اسپورسیدال بالایی برخوردار است؛ همچنین به علت نداشتن آلدئید، اثرات سمی کمتری دارد و نیز به دلیل عدم وجود فنل خوردگی وسایل با آن کمتر اتفاق می افتد.

با توجه به درصد پایین اثر ضدعفونی کنندگی دکونکس ۵۳ پلاس، می توان آن را به عنوان یک ماده یا تمیزکننده (Preecleaning) قبل از استریلیزاسیون با اتوکلاو بکار برد؛ زیرا توربین ها درون این محلول شناور می شوند و به این ترتیب مایع ضدعفونی کننده به درون لوله ها وارد می شود و سطوح داخلی تمیز می گردد. ولی این مسأله برای اسپری سولارسپت مطرح نیست و اسپری تنها قادر است سطوح خارجی توربین را آن هم به میزان اندک ضدعفونی کند. در نهایت استفاده از مواد با قدرت ضدعفونی کنندگی قویتر توصیه می شود.

این تحقیق اثر ضدعفونی کنندگی محلول دکونکس ۵۳ پلاس و اسپری دکونکس سولارسپت بر روی توربین های آلوده به فلور میکروبی دهان، سودوموناس آئروژینوزا و اسپور باسیلوس ساپروفیت مورد بررسی قرار گرفت و نیز اثر این دو ماده ضدعفونی کننده با یکدیگر مقایسه گردید.

نتایج نشان داد که محلول دکونکس ۵۳ پلاس بر روی نمونه های آلوده به فلور میکروبی نرمال دهان ۸۵٪ و اسپری سولارسپت ۳۰٪ مؤثر بود. در مورد اثر آنها بر روی سودوموناس آئروژینوزا، دکونکس ۵۳ پلاس ۱۰٪ و اسپری دکونکس کاملاً بی اثر بود. توربین های آلوده به اسپورباسیلوس با دکونکس ۵۳ پلاس ۱۰۰٪ ضدعفونی گردیدند؛ در حالی که اسپری سولارسپت ۱۵٪ مؤثر بود. به طور کلی اثر ضدعفونی کنندگی دکونکس ۵۳ پلاس ۶۵٪ و اسپری سولارسپت ۱۵٪ بدست آمد.

با توجه به نتایج بدست آمده اسپری دکونکس سولارسپت در زمان ۲ دقیقه تأثیر بسیار اندکی در ضد عفونی ابزار و بویژه توربین ها دارد.

Oehring و همکاران نیز در تحقیق خود بر روی دو اسپری ضدعفونی کننده، اثر آنها را ضعیف اعلام کردند و استفاده از اسپری را برای ضد عفونی ابزار و وسایل توصیه نکردند (۱۰).

با وجود آن که محلول دکونکس ۵۳ پلاس به مدت زمان بیشتری برای انجام پروسه ضدعفونی ابزار نیاز دارد. به دلیل درصد ضدعفونی کنندگی بیشتر (۶۵٪) نسبت به اسپری قابل اطمینان تر است.

Simonetti و همکاران در تحقیق خود بر روی ضدعفونی توربین دندانپزشکی با استفاده از Glyoxalaldehyde، اعلام کردند که این ماده بر روی سودوموناس و استافیلوکوک مؤثر است؛ به نحوی که ۸۴٪ توربین ها و ۸۱٪ انگل های دندانپزشکی ضدعفونی شدند (۹).

منابع:

- 1- Checchi L, Montebugnoli L, Samaritani S. Contamination of the turbine air chamber: a risk of cross infection. *J Clin Periodontol* 1998; 25: 607-611.
 - 2- Lewis DL, Boe RK. Cross infection risks associated with current procedures for using high speed dental handpieces. *J Clin Microbiol* 1992 ; 30: 401-406.
 - 3- Martin MV. The significance of the bacterial contamination of dental unit water system. *Br Dent J* 1987; 163: 152-54.
 - 4- De Ciccio A, Chan EC. Elimination of microorganisms from dental operatory compressed air. *J Can Dent Assoc* 1998; 64: 42-47.
 - 5- Ojarvi J. Prevention of microbial contamination of the dental unit caused by suction into the turbine drive airlines. *Oral Surg Oral Med Oral Pathol Oral Radiol Endod* 1996; 81: 50-52.
 - 6- Matsuyama M, Usami T, Masuda K, Niimi N, Ohta M, Ueda M. Prevention of infection in dental procedures. *J Hosp Infect* 1997; 35: 17-25.
 - 7- Guideline for infection control in the dental office and the commercial dental laboratory. Council on Dental Therapeutics, Council on Prosthetic and Dental Laboratory Relations. *J Am Dent Assoc* 1985; 110: 969-972.
 - 8- Miller CH, Mingtan C, Margie A, Gaines DJ. Cleaning dental instrument: measuring the effectiveness of an instrument washer/disinfectant. *Am J Dent* 2000; 13: 39-43.
 - 9- Simonetti D'Arca AS, Petti S, Tomassini E, Polimeni A. A new device for the disinfection of handpieces and turbines. *Minerva Stomatol* 1995; 44: 369-75.
 - 10- Oehring H, Welker D, Musil R, Brunemann H, Hartmann M. Experimental microbiological research on instrument and denture disinfection with disinfectant spray for dental practice and the use of patients 2.virological studies; the evaluation summary. *Zahn Mund Kieferheilkd Zentralbl* 1990; 78:495-99.
 - 11- Molinari JA, Gleason MJ, Cottone JA, Barrett ED. Cleaning and disinfectant properties of dental surface disinfectants. *J Am Dent Assoc* 1988; 117: 179-82.
 - 12- Infection control in the dental office. Council on Dental Materials and Devices, Council on Dental Therapeutics. *J Am Dent Assoc* 1978; 97:673-77.
- ۱۳- فراهانی، محمد؛ صانعی، اشرف السادات. اصول کنترل عفونت در محیط کار دندانپزشکی. چاپ اول. تهران: انتشارات برای فردا: ۱۳۷۸: ۱۱۷-۸۱
- 14- Boucher RM. Potentiated acid 1.5 pentanedial solution-a new chemical sterilizing and disinfecting agent. *Am J Hosp Pharm* 1974 ; 31: 546-57.